

SRDCE BOHA A NAŠE SRDCE.

Mesiac jún je zasvätený úcte k Najsvätejšiemu srdcu Ježišovmu. Viac ako inokedy, práve v týchto dňoch upriamujeme našu pozornosť na srdce, ktorému patrí toľko nádherných prívlastkov.

Keď v roku 1967 doktor Barnard uskutočnil v Južnej Afrike prvú transplantáciu ľudského srdca, vzbudilo to úžas po celom svete. Že by bolo možné túto mohutnú pumpu, neúnavne pracujúci sval-ktorého zastavenie prináša človeku smrť- vymeniť ako poškodenú súčiastku?

Srdce je však v našom povedomí niečo viac ako len sval. **Je to symbol celej ľudskej osobnosti, mravného stavu človeka.**¹

Veď aj my niekedy zvykneme o niekom povedať, že má dobré srdce, srdce zo zlata, srdce na dlani alebo naopak, že niekto má srdce tvrdé, srdce z kameňa.

Symbol srdca zaujíma ústrednú myšlienku v mystike, náboženstve či poézii všetkých kultúr a národov. Z antickej mytológie je známe, že Odysseus uvažoval a rozhodoval sa „srdcom pripraveným“. V Iliade je hlúpy človek nazývaný človekom nemúdreho srdca. Indickí mystici umiestnili duchovného človeka, jeho skutočné „Ja“, do srdca.

Vo Svätom písme sa toto označenie vyskytuje viac ako 370- krát. Srdce je tu chápané ako miesto myslenia, cítenia, miesta túžob, chcenia... Z biblického hľadiska sa srdce stáva stredom života v každom zmysle slova.²

Preto treba srdce chápať oveľa hlbšie a významnejšie, nielen ako telesný orgán. Každý človek spája so slovom „srdce“ istú predstavu, symbol pre inú väčšiu skutočnosť.

Aj latinské „credo“- „verím“ znamená doslova „cor do“- „dávam svoje srdce“. A už sme v kresťanstve pri hlavnom prikázaní: „Milovať budeš Pána, svojho Boha... a svojho blížneho ako seba samého!“ (Lk 10, 27).

V srdci rastie viera a láska k Bohu a blížnemu. Tu vyviera a formuje sa odpoveď, keď nás oslovuje Božie slovo.³

Bibliista Garofalo raz povedal: „Žijeme v dobe návratov k hieroglyfom. Na diaľniciach, letiskách a stanicach každý deň pribúdajú kreslené značky, ktoré sú univerzálne. Srdce je vo vnútornom živote takou značkou už oddávna. Ale musí sa vedieť čítať a mať obsah.“

Aké je Ježišovo srdce nespoznáme podľa röntgenu, ale podľa jeho prejavov. Ježiš zaplakal pri Lazarovej smrti, neváhal vzkriesiť mladého človeka, keď videl smútok jeho rodičov, staval na nohy padlých, smutných, deprimovaných, ľudí z dna ich existencie. A nakoniec si kvôli tomu, aby sme mali život, nechal svoje srdce prebodnúť. Až do krajnosti využil veľkosť svojho srdca.

V každom srdci, vyrezanom do starého topoľa, kostolnej lavice, nastriekanom na moste, sa skrýva odveká túžba človeka po láske a pochopení. V každej značke srdca sa skrýva Ježišovo božsko- ľudské srdce.⁴

O tomto srdci hovoria žalmy a proroci. „I dám vám pastierov podľa svojho srdca, budú vás vodiť dôvtipom a múdrosťou“ hovorí Jeremiáš (Jer 3, 15).

Podobne prorok Ozeáš: „Srdce sa vo mne obracia, budí sa moje zľutovanie“ (Oz 11, 8).

Nakoniec aj žalmista: „Ale Pánov úmysel trvá naveky, myšlienky jeho srdca z pokolenia na pokolenie“ (Ž 33, 11).

¹ SIMAJCHL, L.: *Cestou do Emauz*. Brno: Nakladatelství Petr Veselý, 1998, s. 173.

² JUDÁK, V.: *Dotyk s novým dňom*. Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2000, s. 105.

³ JUDÁK, V.: *Úsvit nového dňa*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2003, s. 111- 112.

⁴ KONTÚR, S.: *Zamyslenie na každý deň*. In: Zrno- hlas, Prešov: Vydavateľstvo M. Vaška, r. 14, č. 25, s. 10.

Neustále sa tu zdôrazňuje, že Božie srdce bije za nás, že **sme mu** - napriek vzdorovitosti a protirečeniam - **prirástli k srdcu, pokiaľ sme si sami „nezatvrdili srdce“**, alebo nie sme bezcitní. Celé svoje srdce, svoju „dobrotivosť srdca“ nám ukázal v Ježišovi Kristovi- čo v srdci myslí, plánuje a cíti, je tu zvláštnym spôsobom viditeľné a hmatateľné.

Keď hovoríme o „Srdci Ježišovom“, myslíme na krvácajúce srdce Ježiša spolu s jeho posolstvom v plnej moci a s jeho poslušnosťou v utrpení a smrti, s jeho bezpodmienečným odovzdaním sa Bohu a ľuďom, s jeho radikálnou dôverou v Božie vedenie a starostlivosť, ale aj s jeho vydaním sa v strachu, smrteľnom utrpení a smrti.

V tomto zmysle je sviatok Srdca Ježišovho neustálou pripomienkou toho, **čo Boh urobil pre nás v Ježišovi**. Tak píše sv. Pavol v liste Rimanom: „*Ved' Kristus umrel v určenom čase za bezbožných, keď sme boli ešte bezmocní...*“ (Porov.: Rim5, 6). Teda neurobil to preto, lebo sme takí dobrí a láskaví, ale preto, že nás chcel urobiť hodnými svojej lásky.⁵

Vo svojom srdci sa človek rozhoduje, odtiaľto vychádza láska. A práve o túto hodnotu ide, keď slávime sviatok Ježišovho srdca. **Božie srdce je najdôležitejší bod sveta, lebo jeho láska je pre všetkých**. „On je tu pre tých, ktorí milovali a boli milovaní, aby ďakovali tomu, ktorý je sám láskou; aj pre tých, ktorí milovali bez toho, aby boli milovaní, lebo vedeli stále znovu prijať lásku toho, ktorý je sám toho schopný; nakoniec je tu aj pre tých, ktorí nemilovali, lebo nemohli alebo nevedeli milovať, v nádeji, že sa stretnú s tým, ktorý ich miluje, a tak ich oslobodí od strachu pred láskou a dodá im odvahu láske dôverovať.“⁶

Pápežský kazateľ Raniero Cantalamessa v homílii na Veľký piatok minulého roka povedal: „**Naša civilizácia**, v ktorej dominuje technika, **potrebuje srdce**, lebo iba tak môže človek prežiť a nestratiť úplne svoju ľudskosť. Musíme dať viac priestoru našim „dôvodom srdca“. Motív je jednoduchý: Sme stvorení na Boží obraz a Boh je láska, Deus caritas est!“⁷

Sv. Pavol hovorí: „*Blízko teba je slovo, v твоjich ústach a v tvojom srdci; totiž slovo viery, ktoré hlásame. Lebo ak svojimi ústami vyznávaš: „Ježiš je Pán!“ a vo svojom srdci uveríš... budeš spasený*“ (Rim 10, 8- 9).

Benedikt XVI., ktorý sa zamýšľal nad srdcom človeka hovorí, že orgán, ktorým možno uvidieť Boha, je srdce. Iba rozum nestačí. Aby človek mohol dosiahnuť vnímanie Boha, musia sily jeho existencie pôsobiť spolu. „**Srdcom**“ sa rozumie **vnútorná súhra ľudských síl vnímania**, pri ktorej je v hre aj pravá prepletenosť tela a duše, ktorá patrí k celosti tvora zvaného „človek“.

Aby človek uvidel Boha, musí byť srdce- celok človeka- čisté, musí byť vnútorne otvorené a slobodné. S touto tematikou sa stretávame v Žalme 24: „Kto smie vystúpiť na vrch Pánov, kto smie stáť na jeho mieste posvätnom? Ten, čo má ruky nevinné a srdce čisté, čo nedvíha svoju dušu k márnosti a neprisahá falošne“ (Ž 24, 3- 4). Pred bránou chrámu vzniká otázka, kto vlastne smie stáť tam v blízkosti živého Boha. Podmienkou sú „nevinné ruky a čisté srdce“.

Obsah tejto podmienky pre vstup do Božieho príbytku žalm vyjadruje viacerými spôsobmi. Základnou podmienkou je to, aby ho ľudia, ktorí chcú vstúpiť hľadali, aby hľadali Božiu tvár (Ž 24, 6). **Pýtanie sa na Boha, hľadanie jeho tváre** - to je prvá a základná podmienka pre výstup, ktorý vedie k stretnutiu s Bohom.

⁵ JUDÁK, V.: *Úsvit nového dňa*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2003, s. 111- 113.

⁶ JUDÁK, V.: *Dotyk s novým dňom*. Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2000, s. 105- 106.

⁷ CANTALAMESSA, R.: *Prečo práve ženy?* (homília na Veľký piatok roku 2007).

Už predtým sa však ako význam nevinných rúk a čistého srdca udáva to, že človek neklame a neprisahá falošne: teda poctivosť, úprimnosť, spravodlivosť voči blížnemu a spoločnosti- to, čo by sme mohli nazvať sociálny etos, no čo v skutočnosti siaha až na dno srdca.

Žalm 15 to rozvádza ešte širšie, takže by sa dalo povedať: Podmienkou prístúpenia k Bohu je jednoducho základný obsah Desatora - **s dôrazom na vnútorné hľadanie, putovanie k nemu** (prvá tabuľa) **a na lásku voči blížnemu, na spravodlivosť k jednotlivcovi i voči spoločnosti** (druhá tabuľa).

Očisťovanie srdca sa uskutočňuje v nasledovaní Krista, v zjednotení s ním. „Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.“ (Gal 2, 20). Výstup k Bohu sa uskutočňuje v zostupe pokornej služby, v zostupe lásky, ktorá je podstatou Boha, a preto je aj skutočne očisťujúcou silou, ktorá robí človeka schopným vnímať Boha a uvidieť ho. Čisté srdce je milujúce srdce, ktoré sa odovzdáva v spoločenstve služby a poslušnosti s Ježišom Kristom.⁸

Lekári konštatujú, že v dnešnej ľudskej spoločnosti 40% ľudí zomiera na ochorenie srdca. A i tí ostatní vraj majú srdce viac či menej choré. Jednoducho sme spoločnosť s chorým srdcom.

Táto diagnóza však platí i v symbolickom zmysle. Ľudské srdcia sa zatvrdzujú, menia sa na kameň. Len menšina ľudí má dobré srdce.

Čo sa s tým dá robiť? Existujú kúpele na „duchovné“ srdce?

Áno. Sú to naše chrámy. Tu je Boží lekár- Ježiš, ktorý nám ponúka dokonca i transplantáciu srdca: „*Dám vám jednotné srdce a jednotného ducha vložím do vášho vnútra. Odstránim z vášho tela srdce kamenné a dám vám srdce z mäsa, aby ste kráčali podľa mojich príkazov, zachovávali moje práva a konali podľa nich*“ (Porov.: Ez 11, 19b- 20).

Na ochorenie srdca, ľuďom dnešnej doby, ponúka Ježiš liečenie: „*Podťte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení a ja vás posilním. Vezmite na seba svoje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu*“ (Mt 11, 28- 29).

Preto sa učme modlitbe: „**Ježišu, tichý a pokorný srdcom, sprav srdce naše podľa srdca svojho.**“⁹

⁸ RATZINGER, J.- BENEDIKT XVI.: *Ježiš Nazaretský*. Trnava: Dobrá kniha, 2007, s. 109- 112.

⁹ SIMAJCHL, L.: *Cestou do Emauz*. Brno: Nakladatelství Petr Veselý, 1998, s. 173- 174.